

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-2

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Hedvika Břínková
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	<i>Mikulčice-Valy, most č. 1. Předběžná rekonstrukce mostu R. Skopala, podle Poláček 2000 (viz obr. 9 na str. 46)</i> <i>Mikulčice-Valy, bridge No. 1. A preliminary reconstruction of the bridge by R. Skopal, in accordance with Poláček 2000 (see Fig. 9 on page 46)</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2014

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR

Copyright © 2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors

liniových rýh po kolech vozů z období novověku. Tento svaz zahloubených rýh do sprašového můžeme interpretovat jako cestu (obr. 101). Obsahovala množství kamenů a novověkých nálezů, zejména fragmentů keramiky. Ze skrývané ornice bylo také získáno menší množství novověké a vrcholně středověké keramiky.

Černá cesta, parc. č. 1226/103

V místech skryté plochy pro výstavbu rodinného domu bylo zjištěno pokračování svazu zahloubených rýh do sprašového podloží - cesty z období novověku. Také obsahovala množství kamenů a novověkých nálezů zlomků keramiky.

Černá cesta, parc. č. 1226/156

Ze skrývané ornice bylo získáno menší množství novověkých fragmentů keramiky a jeden drobný zlomek z období vrcholného středověku.

Černá cesta, parc. č. 1226/135

Ve střední části hliníku kultury s lineární keramikou byl nalezen stabilizátor německé dělostřelecké miny ráže 120 mm s projektilem ráže 35 mm zaseknutým mezi stabilizačními křídélky miny. Do pravěkého objektu se milítarie dostala v době bojů o obec v roce 1945.

Pavel Malík

Resumé

Slavkov (Kat. Slavkov u Opavy, Bez. Opava), Černá cesta. Mittelalter, Neuzeit. Dorf. Rettungsgrabung.

STAVENICE (OKR. ŠUMPERK)

Extravilán. Středověk. Ojedinělý nález. Detektorový průzkum.

V září 2013 byl v rámci projektu Výzkum historických cest v oblasti severozápadní Moravy a východních Čech (projekt NAKI Ministerstva kultury ČR č. DF-11P01OVV029) prováděn detektorový průzkum okolí starých cest. Na návrší v lese mezi Úsovem a Stavenicemi byla objevena bronzová spona (obr. 102). Jedná se o šesticípou hvězdicovitou sponu s vybíjenou výzdobou rozdělenou do šesti polí. Ve třech polích je symbol ptáka s roztaženými křídly a zbylé tři jsou symetricky vyplněny drobnými ornamenty ve tvaru zahrocených šupin.

Marek Kalábek

Resumé

Stavenice (Bez. Šumperk), Außenbereich. Mittelalter. Einzelfund. Oberflächenforschung.

Obr. 102. Stavenice (okr. Šumperk). Hvězdicovitá spona.
Abb. 102. Stavenice (Bez. Šumperk). Sternförmige Fibel.

SVĚTLÁ HORA (K. Ú. SUCHÁ RUDNÁ, OKR. BRUNTÁL)

Osada Suchá Rudná, parc. č. 469. Středověk. Doklady těžby. Záchranný výzkum.

V květnu až červenci 2013 byl na západním okraji osady Suchá Rudná, v areálu penzionu Holzberg (č. p. 42), realizován záchranný archeologický výzkum (akce Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava č. 43/12) vyvolaný stavební akcí s názvem „Přístavba ubytování, sportovně rehabilitační zařízení“. Výzkum byl prováděn v území spojeném s vrcholně středověkou exploatací zlata poblíž známých a památkově chráněných povrchových dobývek (Měkká žíla, Podmáslí). Zkoumané plochy se nacházely ve dvou výškových úrovních, a to ve vlastní stavební jámě pro suterén objektu a ve výše položené ploše sportovního hřiště (obr. 103).

V počáteční fázi archeologického výzkumu byly při strojní skrývce povrchu zjištěny a dokumentovány čtyři zahloubené objekty, které se podařilo zachytit v jižním profilu stavební jámy. Jejich výplň obsahovala několik drobných zlomků keramických nádob, rámcově datovaných do 14. – 15. století. Objekty, jejichž funkce není zřejmá, byly zahloubeny do žlutohnědého jílovitého sedimentu s četnými úlomky hornin, který vznikl svahovou erozí. Tento sediment překryl kompletně celý zkoumaný prostor a odděluje tak horizont s popsány objekty od starších archeologických nálezů v prostoru zasypané povrchové dobývky, vzniklé v 1. polovině 13. století v důsledku těžby zlatonosných rozspů.

Důležitým nálezem jsou dřevěné konstrukce nacházející se na povrchu skalního dna této dobývky, které souvisí se zpracováním zde vytěženého materiálu obsahujícího

Obr. 103. Světlá Hora (k. ú. Suchá Rudná, okr. Bruntál). Plocha výzkumu.

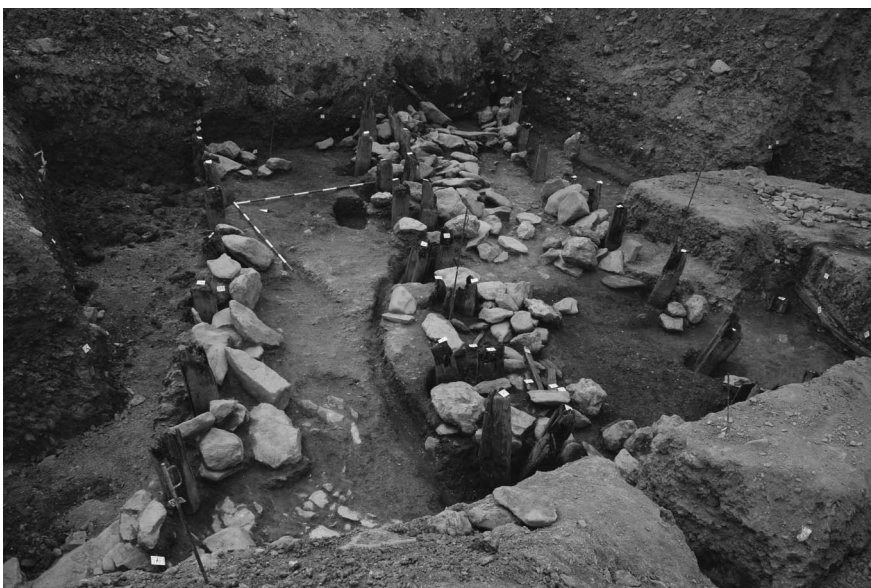
Abb. 103. Světlá Hora (Kat. Suchá Rudná, Bez. Bruntál). Grabungsfläche.

zlato (obr. 104). Tyto konstrukce jsou složeny ze dvou nebo tří hlavních stavebních prvků, a to vertikálních kůlů zapuštěných do skalního podloží či fixovaných kameny, které plnily stabilizační funkci, dále z desek sloužících jako bočnice pracovního prostoru a patrně i desek souvisejících se zastřešením tohoto pracoviště. Kůly byly nařezány na potřebnou délku a poté pravděpodobně klínem čtvrceny a pořizem upraveny na potřebný tvar. Ve velkém množství případů se na jedné straně dochovala kůra, což naznačuje vsazení do stavby v krátké době po smýcení dřeva. Nalezené desky byly různých tvarů, délek, šířek a tloušťky. Některé dosahovaly délky až cca 2,5 m, šířky 0,3 m a tloušťky 0,08 m. Nejvíce byly zastoupeny desky na jedné straně opracované do oblouku (bez hran) a na druhém konci plošně stesány do ostřejší hrany. Boční stěny byly sestaveny z horizontálně kladených desek o délce 1 m. Dendrochronologická datace postupně zpracovávaných vzorků se prozatím pohybuje v rozmezí let 1176 – 1234 (Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta, Ing. Michal Rybníček, Ph. D.).

Výzkumem byly uvnitř pracovního prostoru získány také drobnější dřevěné nálezy v podobě stavebního odpadu (odštěpky, odřezky), fragmenty dlabaných mís (příp. sít), s otvory po stranách a do nich zasunutými úchyty z větví a dřevěná špachtle. Méně početně zastoupené jsou nálezy z jiných materiálů (fragment kožené obuvi a drobný železný nýtek). Keramické nálezy zaznamenány nebyly.

Archeologický výzkum v Suché Rudné tedy přinesl doklady exploatace zlata z říčních sedimentů časově souvisejících s ranou fází osídlovacího procesu jesenické oblasti, se kterou jsou spojeny též počátky bruntálské městské obce krátce před rokem 1213. Zájem přemyslovských panovníků na právním zajištění hornické činnosti byl sice s počátky městského zřízení v českých zemích tradičně spojován, průkazné doklady dolování v první polovině 13. století přitom doposud nebyly z Bruntálska k dispozici.

Pavel Malík, Josef Večeřa, Michal Zezula

Resumé

Světlá Hora (Kat. Suchá Rudná, Bez. Bruntál), Ort Suchá Rudná, Parz. Nr. 469. Mittelalter. Bergbaurelikte. Rettungsgrabung.

Obr. 104. Světlá Hora (k. ú. Suchá Rudná, okr. Bruntál). Dřevěné konstrukce.

Abb. 104. Světlá Hora (Kat. Suchá Rudná, Bez. Bruntál). Hölzerne Konstruktion.